

A. PHẦN ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Lý do chọn đề tài

Trong công cuộc đổi mới do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo, Đảng chủ trương thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hóa để đưa đất nước ta, dân tộc ta vĩnh viễn thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu, đưa nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp vào năm 2020, xứng đáng sánh vai với các cường quốc năm châu. Sự thành công của sự nghiệp trọng đại đó tùy thuộc vào công tác đào tạo nguồn nhân lực, vào sự nghiệp “trồng người”. Do đó, Đảng ta đã xác định: “Cùng với khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo phải thật sự là quốc sách hàng đầu”. Bối cảnh đó đặt ra cho ngành giáo dục, đội ngũ thầy cô giáo, cán bộ quản lý và mỗi nhà trường trách nhiệm rất nặng nề: *"dù khó khăn đến đâu cũng phải tiếp tục thi đua dạy tốt, học tốt"* để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Trong việc thực hiện sứ mệnh nặng nề và cao cả đó, mỗi trường học phải là một tập thể đoàn kết phấn đấu nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức và chất lượng dạy học đích thực, đào tạo thế hệ trẻ thành những công dân yêu nước, có văn hoá, có trình độ kiến thức, kỹ năng khoa học, có ý chí, hoài bão vươn lên không cam chịu nghèo hèn, làm giàu cho đất nước và cho bản thân. Để làm được điều đó, mỗi trường học phải xây dựng cho được môi trường sư phạm tích cực, thân thiện: Thân thiện giữa thầy với trò, thân thiện giữa trò với trò, thân thiện giữa nhà trường với cộng đồng bằng cách điều chỉnh hành vi văn hóa của mỗi cá nhân thông qua quy tắc ứng xử văn hóa. Bởi môi trường văn hoá trong nhà trường có ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với chất lượng cuộc sống và hiệu quả của mọi hoạt động trong nhà trường. Sự phát triển của trẻ em đặc biệt là lứa tuổi tiểu học từ 6 đến 11 tuổi chịu ảnh hưởng rất lớn của môi trường văn hoá xã hội nơi các em lớn lên. Môi trường văn hoá lành mạnh là điều kiện tiên quyết để đào tạo thế hệ trẻ trở thành những công dân tốt có tài năng, đạo đức. Nếu môi trường này thiếu văn hoá thì không thể làm được chức năng truyền tải những giá trị kiến thức nhân văn cho thế hệ trẻ.

Tuy nhiên, thực tế trong giáo dục hiện nay chúng ta coi trọng dạy chữ mà lơ là việc dạy người; coi trọng số lượng hơn là chất lượng dẫn đến một số vụ việc đáng tiếc xảy ra liên quan đến giá trị văn hóa, đạo đức. Điều đó cảnh báo về sự suy giảm đạo đức của một bộ phận nhỏ trong giáo viên, học sinh, cha mẹ học sinh và làm ảnh hưởng đến môi trường giáo dục trong nhà trường, làm giảm uy tín, chất lượng giáo dục.

Vì vậy, xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học là hết sức cần thiết. Nó là nền tảng, là kim chỉ nam cho mọi hoạt động của nhà trường. Việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học có thành công hay không là do sự đoàn kết, hợp tác của mỗi thành viên trong nhà trường.

Xuất phát từ những lí do trên và kinh nghiệm của bản thân, tôi chọn nghiên cứu đề tài: ***“Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường Tiểu học”*** với mong muốn nghiên cứu tổng kết rút kinh nghiệm; tìm ra những vấn đề cần giải quyết và xác định những biện pháp để xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học nhằm trao đổi kinh nghiệm trong công tác quản lý chỉ đạo tại nhà trường, giúp cho việc thực hiện nhiệm vụ năm học 2017 - 2018 đạt kết quả cao.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và tìm hiểu thực tế để có biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hoá trong trường tiểu học nhằm tạo điều kiện cho nhà trường phát triển.

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

Nâng cao nhận thức cho cán bộ - giáo viên - nhân viên - học sinh - cha mẹ học sinh nhà trường ý thức được sự cần thiết phải xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa.

Thay đổi quan niệm, cách nghĩ, thói quen của mọi thành viên trong nhà trường theo hướng tích cực.

Mong muốn cho nhà trường phát triển bền vững, tạo được lòng tin yêu của học sinh, cha mẹ học sinh, xã hội. Hướng tới xây dựng nhà trường thành một trung tâm văn hóa, giáo dục rèn luyện con người về lý tưởng, phẩm chất, nhân cách, lối sống.

4. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

- Khách thể nghiên cứu: Công tác tổ chức xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa ở trường tiểu học.

- Đối tượng nghiên cứu: Các biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa ở trường tiểu học.

5. Phạm vi nghiên cứu

- Nghiên cứu và khảo sát thực trạng công tác xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa ở trường tiểu học nơi đang công tác

- Các biện pháp được đề xuất nhằm phục vụ cho hoạt động xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa ở trường tiểu học.

-Thực nghiệm xây dựng các biện pháp và kế hoạch xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa ở trường tiểu học.

6. Phương pháp nghiên cứu

- **Phương pháp nghiên cứu lý luận:** phương pháp dùng làm cơ sở để phân tích tầm quan trọng và công tác xây dựng môi trường văn hoá trong trường tiểu học.

- **Phương pháp điều tra thực trạng:** trò chuyện, trao đổi, khảo sát, điều tra giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh.

- **Phương pháp phân tích thực trạng**

- **Phương pháp tổng hợp thống kê**

- **Phương pháp tổng kết kinh nghiệm**

7. Kế hoạch và thời gian nghiên cứu

Triển khai nghiên cứu từ tháng 9 năm 2017 đến hết tháng 4 năm 2018.

8. Cấu trúc của đề tài

Ngoài các phần Mở đầu, kết luận và khuyến nghị, danh mục tài liệu tham khảo, sáng kiến gồm 3 chương

Chương 1: Cơ sở khoa học có liên quan đến đề tài.

Chương 2: Thực trạng xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học.

Chương 3: Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học.

B. PHÂN GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

CHƯƠNG I: CƠ SỞ KHOA HỌC CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1. Cơ sở lý luận

1.1. Một số khái niệm cơ bản của đề tài

1.1.1. Xây dựng

Trước tiên ta cần hiểu nghĩa của từ " xây dựng" là gì?

Theo từ điển Tiếng Việt - Viện ngôn ngữ học : *Xây dựng* được hiểu theo 2 nghĩa như sau:

- "Xây dựng" là động từ chỉ hành động làm nên công trình kiến trúc theo một kế hoạch nhất định như: *xây dựng nhà cửa* hay làm cho hình thành một chỉnh thể về xã hội, chính trị, kinh tế, văn hoá theo một phương hướng nhất định như: *xây dựng đất nước* hoặc tạo ra, sáng tạo ra cái có giá trị tinh thần, có ý nghĩa trừu tượng như :*xây dựng cơ đồ, xây dựng những ước mơ*.

- "Xây dựng" cũng còn được hiểu theo nghĩa là tính từ chỉ thái độ, ý kiến có thiện ý, nhằm mục đích làm cho tốt hơn ví dụ: *phê bình trên tinh thần xây dựng*.

1.1.2. Quy tắc ứng xử

Quy tắc ứng xử bao gồm các quy định nhằm điều chỉnh các hành vi ứng xử, là thái độ, là hành động của cá nhân trong mối quan hệ với các chủ thể khác ở bên trong và ngoài tổ chức. Đây thực chất là các hành vi ứng xử được tổ chức mong đợi đạt được trong tương lai và theo kế hoạch của mình. Ngoài ra, các hành vi ứng xử này cũng là các hành vi được chấp nhận bởi tổ chức, quy định pháp luật, bởi chính các cá nhân hoặc các yếu tố khác. Nói cách khác, các hành vi ứng xử mong đợi hoặc được chấp nhận chính là một phần của văn hóa mà tổ chức đó đang hướng tới. Như vậy, hành vi ứng xử mà chúng ta nói ở đây sẽ là các hành vi ứng xử mang tính văn hóa, văn minh, và được thừa nhận trong phạm vi rộng lớn hơn là mong muốn của chủ thể xây dựng lên bộ quy tắc ứng xử.

Việc xây dựng và áp dụng bộ quy tắc ứng xử trong nhà trường rất được coi trọng nhằm mục đích điều chỉnh các hành vi ứng xử cá nhân nhằm phục vụ cho các mục tiêu giáo dục của nhà trường.

Đối với mỗi nhà trường quy tắc ứng xử được coi là một công cụ quản lý, một bộ tiêu chí, chuẩn mực về hành vi và cách ứng xử của cán bộ, giáo viên, nhân viên. Quy tắc ứng xử giúp nhà trường hướng tới xây dựng được môi trường văn hóa của mình, tạo nên sự khác biệt và đảm bảo cho phát triển bền vững của nhà trường.

1.1.3. Văn hóa

Văn hóa là khái niệm mang nội hàm rộng với rất nhiều cách hiểu khác nhau, liên quan đến mọi mặt đời sống vật chất và tinh thần của con người.

Nghĩa ban đầu của văn hóa trong tiếng Hán là những nét xăm mình qua đó người khác nhìn vào để nhận biết và phân biệt mình với người khác, biểu thị sự quy nhập vào thần linh và các lực lượng bí ẩn của thiên nhiên, chiếm lĩnh quyền lực siêu nhiên^[1]. Theo bộ Từ Hải (bản năm 1989) thì *văn hóa* vốn là một cách biểu thị chung của hai khái niệm *văn trị* và *giáo hóa*.

Trong cuộc sống hàng ngày, văn hóa thường được hiểu là văn học, nghệ thuật như thơ ca, mỹ thuật, sân khấu, điện ảnh... Các "trung tâm văn hóa" có ở khắp nơi chính là cách hiểu này. Một cách hiểu thông thường khác: *văn hóa* là cách sống bao gồm phong cách ẩm thực, trang phục, cư xử và cả đức tin, tri thức được tiếp nhận... Vì thế chúng ta nói một người nào đó là *văn hóa cao*, *có văn hóa* hoặc *văn hóa thấp*, *vô văn hóa*.

Văn hóa là bao gồm tất cả những sản phẩm của con người, và như vậy, văn hóa bao gồm cả hai khía cạnh: khía cạnh phi vật chất của xã hội như ngôn ngữ, tư tưởng, giá trị và các khía cạnh vật chất như nhà cửa, quần áo, các phương tiện, v.v... Cả hai khía cạnh cần thiết để làm ra sản phẩm và đó là một phần của văn hóa.

Nói tới văn hoá là nói tới "Hệ thống những giá trị chi phối cách ứng xử và sự giao tiếp". Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã nói "Văn hoá là hiểu biết, hiểu biết làm người xử sự, xử thế với bản thân, gia đình, xã hội, thiên nhiên là đẹp đẽ nhất của văn hoá".

Có nhiều định nghĩa khác nhau về văn hóa, mỗi định nghĩa phản ánh một cách nhìn nhận và đánh giá khác nhau. Tuy được dùng theo nhiều nghĩa khác nhau, nhưng suy cho cùng, khái niệm văn hóa bao giờ cũng có thể quy về hai cách hiểu chính theo quan điểm của tổ chức UNESCO đưa ra năm 2002 là: theo nghĩa hẹp và theo nghĩa rộng như sau:

- Văn hóa hiểu theo nghĩa rộng là một tổng thể các đặc trưng diện mạo về tinh thần, vật chất, tri thức, tình cảm, khắc họa lên bản sắc của một cộng đồng, gia đình, xã hội. Văn hóa không chỉ bao gồm nghệ thuật văn chương mà cả những lối sống, những quyền cơ bản của con người, những truyền thống tín ngưỡng.

- Văn hóa hiểu theo nghĩa hẹp: là một tổng thể những hệ thống biểu trưng (kí hiệu) chi phối cách ứng xử và giao tiếp trong một cộng đồng khiến cộng đồng ấy có đặc thù riêng. Văn hóa bao gồm hệ thống những giá trị để đánh giá một sự việc, một hiện tượng (đẹp hay xấu, có đạo đức hay vô đạo đức, đúng hay sai...) theo cộng đồng ấy.

Văn hóa là dòng chảy của các chuẩn mực, các giá trị, niềm tin, các truyền thống, nghi lễ của một cộng đồng

1.1.4. Văn hóa ứng xử trong nhà trường

Nói đến văn hóa là nói đến hàng nghìn định nghĩa khác nhau. Văn hóa ứng xử cũng thế. Tùy quốc gia, tùy dân tộc, tùy vùng miền... mà hình thành nên những nét đẹp văn hóa, trong đó có văn hóa ứng xử. Nhưng đối với người Việt Nam, hàng ngàn năm qua trong cách ứng xử thường ngày vẫn là: "Lời nói chẳng mất tiền mua / Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau". Đời này qua đời khác, con trẻ được những người có trách nhiệm dạy "học ăn, học nói, học gói, học mở". Mọi thứ đều được học từ nhỏ chứ không phải trưởng thành mới bắt đầu học. Mãng không uốn thì khi thành tre khó thể nào uốn được biết lịch sự, biết ăn nói.

Văn hóa ứng xử trong nhà trường là tổng hợp các giá trị, các chuẩn mực, niềm tin và hành vi ứng xử của các thành viên trong nhà trường tạo nên sự khác biệt giữa trường này với trường khác

Văn hoá ứng xử trong nhà trường là một tập hợp các chuẩn mực, các giá trị niềm tin và hành vi ứng xử,... đặc trưng của một nhà trường. Văn hóa ứng xử trong nhà trường liên quan đến toàn bộ đời sống vật chất, tinh thần của một nhà trường. Nó biểu hiện trước hết trong tầm nhìn, sử dụng triết lý, mục tiêu, các giá trị, phong cách lãnh đạo, quản lý,... bầu không khí tâm lý,... Nó được thể hiện thành hệ thống các chuẩn mực, các giá trị, niềm tin, quy tắc ứng xử,... tốt đẹp, được mọi thành viên trong nhà trường chấp nhận.

Một trong những yếu tố cần thiết tạo nên thành công trong việc xây dựng văn hoá trong nhà trường đó là xây dựng kỹ năng giao tiếp ứng xử giữa các thành viên trong nhà trường và giữa các thành viên với các đối tác khác ngoài nhà trường như: cha mẹ học sinh, các ban ngành đoàn thể trong phường, cộng đồng dân cư,....

Văn hoá ứng xử trong nhà trường có ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với chất lượng cuộc sống và hiệu quả của mọi hoạt động trong nhà trường. Sự phát triển của trẻ em đặc biệt là lứa tuổi tiểu học từ 6 đến 11 tuổi chịu ảnh hưởng rất lớn của môi trường văn hoá xã hội nơi các em lớn lên, một môi trường văn hoá trường học thuận lợi sẽ giúp trẻ có nhiều cơ hội để phát triển - môi trường này không thuận lợi sẽ làm thui chột sự phát triển.

Trong xu thế phát triển của thời đại, trong nền kinh tế hội nhập khi mà giá trị về văn hoá đang bị lung lay thì vấn đề văn hóa ứng xử lại trở nên vô cùng quan trọng và cần thiết hơn bao giờ hết. Nhà trường không chỉ dạy chữ mà còn

dạy làm người cho các thế hệ học sinh. Do đó giao tiếp, văn hóa ứng xử của thầy và trò được coi trọng và coi là mẫu mực. Nó là một điểm quan trọng trong việc xây dựng một nhà trường văn hoá.

1.2. Tác dụng của việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường.

Việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường giúp giảm bớt sự không hài lòng của giáo viên, tạo ra môi trường sư phạm lành mạnh nuôi dưỡng và hỗ trợ việc dạy và học, khuyến khích giáo viên và học sinh nỗ lực rèn luyện, học tập để đạt được những thành tích như mong đợi. Cụ thể:

Thứ nhất, quy tắc ứng xử mang tính quy phạm, chuẩn mực, và có tính áp đặt đối với các đối tượng trong phạm vi điều chỉnh. Trong phạm vi nhà trường, quy tắc ứng xử được thể hiện dưới dạng các quy định, quy chế áp dụng cho cán bộ, giáo viên, nhân viên. Các quy định này sẽ trở thành kim chỉ nam định hướng cho việc thực hiện xây dựng bộ quy tắc trong nhà trường.

Thứ hai, bộ quy tắc ứng xử có thể được coi như một công cụ hoặc phương tiện quản lý các hành vi ứng xử trong nhà trường. Chính vì vậy việc xây dựng bộ quy tắc ứng xử chất lượng và hiệu quả cũng chính là một trong những nhiệm vụ của nhà quản lý nhằm giúp họ điều hành tốt hoạt động tổ chức và đạt được các mục tiêu đã đề ra. Đối với các nhà trường, việc áp dụng các quy tắc ứng xử hiệu quả có thể giúp họ tạo ra một môi trường làm việc lành mạnh, gây dựng được hình ảnh, thương hiệu tốt, đạt được hiệu quả giáo dục nhờ vào hành vi và hành động chuẩn mực, có văn hóa và chuyên nghiệp trong công việc, trong giao tiếp, và trong quan hệ xã hội. Nói tóm lại, quy tắc ứng xử có thể hỗ trợ nhà trường phát triển bền vững.

Thứ ba, quy tắc ứng xử hoàn toàn có thể giúp nâng cao sự hài lòng với công việc, lòng trung thành, sự cố gắng, sự tự hào, động cơ làm việc của họ. Bởi xét cho cùng, mỗi cá nhân đều có những mong muốn và nhu cầu làm việc trong một môi trường làm việc văn hóa mà ở đó họ tôn trọng, được đối xử công bằng, được trao quyền và được đánh giá đúng năng lực. Mặt khác, quy tắc ứng xử có thể được sử dụng làm các tiêu chí đánh giá kết quả, kỉ luật và khen thưởng bởi về mặt bản chất, các quy tắc ứng xử chính là những thỏa thuận được cam kết giữa các chủ thể liên quan, ít nhất là giữa ban giám hiệu và các thành viên trong nhà trường.

Thứ tư, quy tắc ứng xử giúp trả lời cho các câu hỏi “Như thế nào ? Làm thế nào ?”. Tức là làm thế nào để đạt được các hành vi ứng xử mong đợi, hay nói cách khác làm thế nào để một chủ thể thực hiện các hành vi ứng xử của mình. Trong các mối quan hệ chẳng hạn, quy tắc ứng xử hướng dẫn cho cá nhân các hành vi và tình huống nên và không nên làm giữa họ với đồng nghiệp, với cấp trên, với học sinh, với cha mẹ học sinh.

Thứ năm, quy tắc ứng xử không chỉ điều chỉnh các hành vi trong nội bộ mà cả các hành vi ứng xử đối với bên ngoài của tổ chức. Các yếu tố bên ngoài nói đến ở đây là những ý thức, mối quan tâm, trách nhiệm của tổ chức đối với cộng đồng và xã hội.

Việc xây dựng quy tắc ứng xử, đó là việc điều chỉnh các hành vi thái độ của mỗi cá nhân trong môi trường giáo dục. Đây là một trong các yếu tố then chốt cho phát triển bền vững của nhà trường.

2. Cơ sở thực tiễn

Văn hóa giao tiếp và ứng xử từ lâu đã trở thành một vấn đề được nhiều người quan tâm. Đặc biệt trong môi trường giáo dục thì vấn đề giao tiếp và ứng xử càng trở nên quan trọng và cần thiết. Nhà trường không chỉ dạy chữ mà còn dạy làm người cho các thế hệ học trò. Chúng ta cũng phải thừa nhận rằng văn hóa ứng xử, văn hóa giao tiếp học đường đang đi xuống. Học sinh hiện nay thiếu những hành vi ứng xử đẹp, thiếu tế nhị, thiếu suy nghĩ trong lời nói... Có nhiều em không có ý thức đạo đức trong việc làm và lời nói, không kiểm soát được hành vi của mình. Nguyên nhân vì đâu? Theo tôi lỗi tại các em một phần, lỗi nhiều hơn thuộc về người lớn, về cách giáo dục của gia đình, nhà trường và xã hội trong đó nhà trường và xã hội phải sẽ chia trách nhiệm. Bởi vì con trẻ bị ảnh hưởng rất nhiều từ văn hóa ứng xử của cha mẹ, thầy cô. Mặt khác còn do thiếu kỹ năng sống cho nên dẫn đến việc học sinh đánh nhau, phá hoại tài sản, ... Vì vậy, theo tôi trước hết cần phải giáo dục cho các em về văn hóa ứng xử nói chung và văn hóa ứng xử trong nhà trường nói riêng giúp các em dần đi vào quỹ đạo để điều chỉnh các hành vi của mình trở thành những người văn minh thanh lịch có lời nói hay, cử chỉ đẹp.

Xuất phát từ tình hình đó, đồng thời nhằm thực hiện hiệu quả chỉ thị 01/CT - UBND ngày 03/02/2017 của UBND thành phố Hà Nội về việc tổ chức thực hiện "Năm kỉ cương hành chính 2017"; Công văn số 772/SGD&ĐT ngày 23/3/2017 về việc hướng dẫn triển khai, thực hiện Quy tắc ứng xử trong năm kỉ cương hành chính 2017; Đề án số 1585/ĐA- UBND, ngày 10 tháng 12 năm 2015 của UBND quận Thanh Xuân về Đề án "Phát triển Giáo dục và đào tạo quận Thanh Xuân giai đoạn 2016 - 2020"; Kế hoạch số 63/KH - UBND ngày 11/3/2016 của UBND quận Thanh Xuân về kế hoạch thực hiện giai đoạn I (năm 2016 - 2017) Đề án "Phát triển Giáo dục và đào tạo quận Thanh Xuân giai đoạn 2016 - 2020"; tôi đã lựa chọn đề tài "***Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường Tiểu học***" nhằm trao đổi kinh nghiệm trong công tác quản lý chỉ đạo tại nhà trường, giúp cho việc thực hiện nhiệm vụ năm học 2017 - 2018 đạt kết quả cao.

CHƯƠNG II: ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG XÂY DỰNG QUY TẮC ỨNG XỬ VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC

2.1. Thực trạng xây dựng quy tắc ứng xử trong trường học hiện nay.

Lịch sử phát triển các quốc gia trên thế giới đều thấy rằng: giáo dục và đào tạo có vai trò hết sức quan trọng trong công cuộc xây dựng đất nước, trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội. Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm tới sự nghiệp chăm sóc và phát huy yếu tố con người chủ thể của mọi sáng tạo, mọi nguồn của cải vật chất và văn hoá, mọi nền văn minh của mọi quốc gia. Đương thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm đến giáo dục lý tưởng, đạo đức cho thế hệ trẻ... Xu hướng toàn cầu hóa diễn ra trong mọi mặt của đời sống xã hội, chúng ta đang phải đối mặt với những thách thức mới của thời đại. Mặt trái của cơ chế thị trường tác động rất mạnh đến tư tưởng và đời sống dân sinh, đặc biệt là tệ nạn xã hội xâm nhập vào các trường học. Các nghiên cứu lý luận cho thấy công tác quản lý giáo dục đạo đức cho học sinh trong trường phổ thông là yếu tố ảnh hưởng mang tính quyết định đến chất lượng giáo dục đạo đức cho học sinh. Trong đó, xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học là nền tảng có tính cốt lõi.

Trong những năm gần đây, hòa nhập với đô thị hóa, dân số ngày một tăng nhanh, mặt bằng dân trí và kinh tế không đồng đều, ảnh hưởng của tệ nạn xã hội dẫn đến sự lệch lạc trong suy nghĩ và hành vi của học sinh hay sự thiếu kiểm chế và giảm sút lương tâm nghề nghiệp của một bộ phận nhỏ giáo viên làm giảm uy tín và chất lượng giáo dục. Một trong những nguyên nhân là các nhà trường chưa chú trọng quan tâm tới việc giáo dục kỹ năng giao tiếp, ứng xử cho giáo viên, chưa xây dựng được các quy tắc ứng xử trong nhà trường làm nền tảng để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện.

2. 2. Nguyên nhân của thực trạng xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học

Xã hội ngày càng phát triển thì giáo dục ngày càng được chú trọng với đòi hỏi ngày càng cao về chất lượng con người. Đáp ứng với yêu cầu của xã hội, các nhà trường luôn nỗ lực hết mình và cơ bản đã hoàn thành tốt nhiệm vụ đề ra. Hoạt động giáo dục ở các trường có nề nếp, chất lượng ngày càng nâng cao, đi vào thực chất. Tuy nhiên, do một số điều kiện khách quan và chủ quan, một số đồng chí cán bộ quản lý chưa đi sâu đi sát trong chỉ đạo, lãnh đạo. Việc thực hành quy chế dân chủ đôi khi chưa hiệu quả. Việc phân công nhiệm vụ chưa rõ người rõ việc. Chưa chú trọng tới việc xây dựng môi trường giáo dục văn hóa, văn minh, lành mạnh. Vì vậy, muốn xây dựng và phát triển nhà trường một cách bền vững thì ngoài việc phải xây dựng một đội ngũ giáo viên giỏi về chuyên môn, vững vàng về nghiệp vụ sư phạm, yêu nghề, tận tụy với học sinh thì một điều không

thể thiếu đó là phải xây dựng được một môi trường văn hóa trong trường học. Phần đầu xây dựng trường tiểu học vững mạnh và phát triển với mục tiêu: "*Uy tín - Chất lượng*"

Bên cạnh đó còn một số giáo viên chưa thực sự quan tâm đến việc xây dựng môi trường văn hóa trong trường học. Sự nhận thức về xây dựng môi trường văn hóa còn hạn chế, chưa thấy hết được vị trí và tầm quan trọng trong việc xây dựng môi trường văn hóa trong nhà trường. Một số giáo viên còn hạn chế trong các mối quan hệ giao tiếp văn hóa nên chưa thực sự có uy tín, chưa lấy được sự tin yêu của học sinh và cha mẹ học sinh cho dù chuyên môn vững vàng.

Một số học sinh do hoàn cảnh gia đình còn khó khăn, không được sự quan tâm từ gia đình nên tâm lý cũng có nhiều thay đổi.

Một số cha mẹ học sinh chưa mẫu mực, có những hành vi ứng xử chưa văn hóa, chưa quan tâm đến giáo dục đạo đức và hành vi ứng xử văn hóa cho con em.

Việc phối kết hợp giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường chưa đồng bộ, kịp thời.

Do đó để phát huy những mặt đã đạt được và khắc phục những tồn tại trong hoạt động xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học, cần phải có những giải pháp cụ thể. Và đề tài "***Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học***" được triển khai với mong đợi góp phần nhỏ bé nâng chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường.

CHƯƠNG III

CÁC BIỆN PHÁP XÂY DỰNG QUY TẮC ỨNG XỬ VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC

Biện pháp 1: Xây dựng hệ thống quản lý của nhà trường về việc xây dựng quy tắc ứng xử trong trường tiểu học.

1. Mục đích:

Nhằm gắn kết và phát huy sức mạnh trí tuệ của nhiều chủ thể giáo dục, có các hình thức hoạt động khác nhau và có một môi trường giáo dục vừa cởi mở vừa thân thiện.

2. Nội dung, cách thức thực hiện:

- Tổ chức xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa cần có một cơ chế thống nhất chỉ đạo phối hợp lực lượng giáo dục dựa vào các hướng sau:

Cần quán triệt sâu sắc các Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng và Chính Phủ về “Đổi mới căn bản toàn diện GD&ĐT theo hướng dân chủ hóa, hiện đại hóa...”; Đề án số 1585/ĐA- UBND, ngày 10 tháng 12 năm 2015 của UBND quận Thanh Xuân về Đề án “Phát triển Giáo dục và đào tạo quận Thanh Xuân giai đoạn 2016 - 2020”; Quyết định của UBND Quận về thực hiện “Năm kỉ cương hành chính 2017”, ...

Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa phải có sự chỉ đạo của Ban chỉ đạo, tổ chức thực hiện xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa do các giáo viên, các tổ chức đoàn thể trong và ngoài trường phối hợp thực hiện. Kết quả xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa được đánh giá vào năng lực, phẩm chất của học sinh theo học kỳ và theo năm học.

- Thành phần Ban chỉ đạo bao gồm: Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng (Chủ tịch Công đoàn), Tổng phụ trách Đội, Tổ trưởng chuyên môn. Nhiệm vụ chung của Ban chỉ đạo là chỉ đạo, quản lý, giám sát và đánh giá kết quả hoạt động hàng tháng, từng học kỳ và cả năm học. Ban chỉ đạo quy định thống nhất vai trò, trách nhiệm, nhiệm vụ cụ thể cho giáo viên, học sinh và các đoàn thể nhà trường. Ban chỉ đạo có trách nhiệm liên hệ phối hợp với các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường để tổ chức tốt các hoạt động xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa.

* Phân công nhiệm vụ

- Trưởng Ban chỉ đạo là Hiệu trưởng có nhiệm vụ xây dựng kế hoạch xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa, giám sát quá trình thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa, liên hệ phối hợp với các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường, đánh giá kết quả hoạt động.

- Phó trưởng Ban chỉ đạo là Chủ tịch Công đoàn có nhiệm vụ đôn đốc, nhắc nhở giáo viên chủ nhiệm thực hiện xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa tại các lớp cho học sinh. Kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động của giáo viên chủ nhiệm một cách thường xuyên. Trường hợp cần thiết giúp giáo viên chủ nhiệm bồi dưỡng kỹ năng hoạt động cho đội ngũ cán bộ lớp để các em biết cách tổ chức điều hành các hoạt động thu được kết quả.

- Ủy viên là các giáo viên chủ nhiệm:

Giáo viên chủ nhiệm trực tiếp tổ chức xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa theo chủ đề giáo dục ở lớp mình, lựa chọn thiết kế nội dung tổ chức các hoạt động đảm bảo mục tiêu giáo dục, phối hợp với phụ huynh học sinh, cán bộ đoàn và các lực lượng trong và ngoài trường để tổ chức các hoạt động, đóng vai trò cố vấn trong các hoạt động, luôn chú ý bồi dưỡng kỹ năng hoạt động cho đội ngũ cán bộ lớp để các em biết tự quản, tổ chức điều hành các hoạt động có hiệu quả, đánh giá kết quả hoạt động.

3. Điều kiện thực hiện

Xây dựng kế hoạch hoạt động năm học phải chu đáo, chi tiết và rõ ràng, trong đó chỉ rõ cơ chế chỉ đạo, phối hợp, trách nhiệm của tập thể, trách nhiệm của cá nhân về tổ chức thực hiện xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa. Trong nhà trường cần có sự tiếp cận và thống nhất cao về cải tiến cách quản lý và các giải pháp tháo gỡ những điều còn bất cập, nếu cá nhân nào chưa thích ứng được công việc thì phải học tập, đặc biệt là kỹ năng thực hiện, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác và kỹ năng xử lý thông tin. Nhà trường và các cấp quản lý cần phân cấp rõ ràng về nhân lực, tài chính để tạo môi trường chính sách năng động trong việc tổ chức thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa cách chủ động hơn.

Biện pháp 2: Nâng cao nhận thức về xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa cho cán bộ, giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh

1. Mục đích:

Giúp các thành viên trong nhà trường và cha mẹ học sinh hiểu đúng, đầy đủ về xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa (vị trí, vai trò, nội dung, cách tổ chức thực hiện) dẫn đến sự nhất trí và cam kết trong hành động vì nhà trường thân thiện, vì chất lượng giáo dục toàn diện học sinh.

2. Nội dung, cách thức thực hiện:

- Đối cán bộ với đội ngũ giáo viên: Ban giám hiệu triển khai trong hội nghị cán bộ viên chức và trong các buổi họp hội đồng, nêu tính cần thiết của việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa

- Đối với cha mẹ học sinh: Thông qua kỳ họp cha mẹ học sinh đầu năm, Hiệu trưởng, giáo viên chủ nhiệm cần truyền đạt tới họ tác dụng cụ thể, từ đó cha mẹ

học sinh thấy sự cần thiết của xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa sẽ phối hợp giáo dục con em mình.

Họp Ban chỉ đạo và cố vấn các thành viên trong Ban chỉ đạo tổ chức tuyên truyền về xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa. Cán bộ Đoàn, Đội tuyên truyền trong buổi chào cờ đầu tuần, giáo viên chủ nhiệm tuyên truyền cho học sinh trong buổi sinh hoạt lớp. Tuyên truyền phải đi đôi với việc tổ chức, triển khai có hiệu quả tốt xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa mới có tác dụng thiết thực thúc đẩy thay đổi nhận thức của cán bộ giáo viên nhân viên và học sinh toàn trường.

Tuyên truyền nâng cao nhận thức về tác động vai trò xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa cho giáo viên và học sinh là một việc làm quan trọng cần được chú ý, bởi làm tốt công việc này sẽ giúp thu hút được giáo viên và học sinh tham gia đông đảo. Tuy nhiên người phụ trách hoạt động này cần đào sâu, tìm tòi về các lĩnh vực mới, những thách thức mới để tạo sự hứng thú cho học sinh.

3. Điều kiện thực hiện:

- Tổ chức học tập, triển khai các công văn về quy tắc ứng xử cho đội ngũ giáo viên nhằm giúp họ nhận thức rõ hơn tầm quan trọng và ý nghĩa xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa, giúp giáo viên có thêm kiến thức và kỹ năng xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa. Đây cũng là cơ hội để họ hiểu biết cũng như tầm nhìn về công tác này.
- Tổ chức bồi dưỡng kỹ năng giao tiếp ứng xử văn hóa trong các mối quan hệ cho giáo viên và học sinh.

Biện pháp 3: Chuẩn bị tốt các điều kiện và phương tiện phục vụ xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa

1. Mục đích:

Nhằm tạo những điều kiện tốt về vật chất và tinh thần cho việc tổ chức thực hiện xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa một cách có hiệu quả.

2. Nội dung, cách thức thực hiện

Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa, ngoài những nội dung được tổ chức tại lớp, tại sân trường, còn có những quy tắc ứng xử văn hóa trong các hoạt động khác như thăm quan, dã ngoại, các hoạt động về môi trường, an toàn giao thông, phòng chống các tệ nạn xã hội, văn nghệ, thể dục, thể thao, ... tổ chức tốt các hoạt động trên, không chỉ cần con người mà cần thiết phải có cơ sở vật chất, tài chính và thời gian.

Các thiết bị phục vụ cho xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa lớp theo định hướng xây dựng trường học thân thiện hết sức đa dạng, phong phú, vì nó liên quan đến nhiều loại hình hoạt động khác nhau, song bất kỳ một hoạt động nào muốn thực hiện thành công cần phải có cơ sở vật chất, trang thiết bị cần thiết.

Đối với những hoạt động phát huy tính tích cực, sáng tạo của học sinh như biểu diễn nghệ thuật, tìm hiểu kiến thức khoa học thì rất cần, phải có đầu video, máy chiếu, màn hình, âm li, loa đài, nhạc cụ, tranh ảnh, băng đĩa hình có liên quan đến chủ điểm giáo dục đạo đức và các bảng biểu, sơ đồ, giấy, bút màu, các đồ dùng để thực hành các quy tắc ứng xử văn hóa, ... Phòng đọc thư viện cần tài liệu phong phú, đa dạng để thu hút học sinh đến đọc tìm tòi khai thác thông tin khác về văn hóa ứng xử trong nhà trường, gia đình, xã hội.

Để triển khai tốt, đảm bảo cơ sở vật chất, nhà trường có kế hoạch tu sửa, trang bị, duy trì sử dụng có hiệu quả các điều kiện cơ sở vật chất đã có, khuyến khích động viên học sinh tìm tòi tự tạo ra những trang thiết bị, phương tiện đơn giản phục vụ cho hoạt động phù hợp với điều kiện, khả năng của lớp, của trường và phù hợp với lớp. Đây là cách làm rất có tác dụng nhằm phát triển ở học sinh khả năng sáng tạo và ý thức trách nhiệm của bản thân đối với hoạt động của tập thể, nhà trường.

Để tăng cường cơ sở vật chất, trang thiết bị cho xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa Ban giám hiệu phải xây dựng kế hoạch dài hạn để xác định rõ nguồn kinh phí, trang thiết bị hỗ trợ, ngoài ra trích một phần kinh phí trong ngân sách, vận động xã hội hóa kinh phí dành cho việc tổ chức các hoạt động.

3. Điều kiện thực hiện

Ban chỉ đạo hoạt động phải có kế hoạch xây dựng cơ sở vật chất trước mắt và lâu dài cho nhà trường bằng các nguồn lực từ ngân sách nhà nước và xã hội hóa để nhà trường phân bổ kinh phí hợp lí.

Biện pháp 4: Xây dựng Bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học

1. Mục đích

Xây dựng bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường để tạo ra một môi trường giáo dục tích cực, trong sáng, lành mạnh kế thừa giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc và tiếp thu giá trị đạo đức mới của thời đại xây dựng bầu không khí tinh thần lành mạnh trong nhà trường.

2. Nội dung, cách thức thực hiện

Quy tắc ứng xử trong trường học là những chuẩn mực, giá trị và hành vi ứng xử văn hóa thông qua các hoạt động giao tiếp, sinh hoạt, làm việc, học tập..., nhằm điều chỉnh cách thức ứng xử của mọi thành viên trong nhà trường theo thuần phong mỹ tục; tạo môi trường làm việc, học tập thân thiện, hợp tác, trách nhiệm, cởi mở, trung thực, văn minh trong nhà trường.

Bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường bảo đảm định hướng giáo dục đạo đức, lối sống và hoàn thiện nhân cách học sinh; Phù hợp với chuẩn mực đạo đức đã được xã hội thừa nhận; Phù hợp với quy định của pháp luật; Phù hợp

với mục tiêu, đặc điểm của nhà trường, ngành Giáo dục; Bảo đảm tính dân chủ và nhân văn; Đảm bảo tính thực tiễn và tính khả thi.

Nội dung Quy tắc ứng xử được thảo luận dân chủ và đồng thuận của các thành viên trong nhà trường; Nội dung rõ ràng, cụ thể, dễ hiểu, dễ thực hiện, dễ kiểm tra; Thể hiện được mối quan hệ nhân văn và thân thiện giữa con người với con người (giáo viên với giáo viên, giáo viên với học sinh, giáo viên với cha mẹ học sinh, học sinh với học sinh, học sinh với cha mẹ).

3. Điều kiện thực hiện

Nhà trường tổ chức cho toàn thể cán bộ giáo viên, nhân viên và học sinh kí cam kết thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa của nhà trường.

Bộ quy tắc ứng xử phải được theo dõi, kiểm tra, đánh giá trong quá trình triển khai; kịp thời điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện cho phù hợp với tình hình thực tế để mang lại hiệu quả cao.

Biện pháp 5: Tăng cường tổ chức các hoạt động văn hóa trong trường tiểu học

1. Mục đích:

Tăng tính hiệu quả trong việc thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa, tạo ra sự hứng thú đối với giáo viên, học sinh, nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động.

2. Nội dung và cách thức thực hiện

Nhà trường tăng cường tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống, văn hóa, văn nghệ bằng nội dung và hình thức phù hợp với tình hình chính trị, văn hóa, xã hội, đối tượng tham gia và điều kiện thực tế của địa phương như: Tổ chức tốt các ngày lễ lớn (20/10; 20/11; 22/12; 8/3; 26/3; 15/5; 19/5;...)

Xây dựng và tổ chức hoạt động các câu lạc bộ văn nghệ, thể thao để tập hợp thu hút và giáo dục toàn diện đối với cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh góp phần xây dựng môi trường học đường an toàn, lành mạnh, thân thiện như: Tổ chức Hội khỏe Phù Đổng; Hoạt động trải nghiệm, sáng tạo; ...

Phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục và xây dựng môi trường văn hóa trong trường tiểu học.

3. Điều kiện thực hiện

Nhà trường cần thông qua kế hoạch với các nguồn lực khác nhau để huy động tiềm lực hỗ trợ tổ chức các hoạt động theo kế hoạch nhà trường và phát huy ý tưởng mới. Huy động cha mẹ học sinh, chính quyền địa phương, các tổ chức đoàn thể hỗ trợ về kinh phí để nhà trường có điều kiện tổ chức thực hiện hoạt động có hiệu quả.

Biện pháp 6: Xây dựng mối quan hệ văn hóa trong nhà trường

1. Mục đích:

Xây dựng các mối quan hệ văn hoá để tạo lập môi trường tốt đẹp giữa người với người, đồng thời lên án, chống lại những hành vi phi văn hóa thúc đẩy nhà trường phát triển, tạo được uy tín, nâng cao được chất lượng để nhà trường thực sự là: "*Nhà trường văn hoá - Nhà giáo mẫu mực - Học sinh thanh lịch*"; "*Trường học thân thiện - Học sinh tích cực*".

2. Nội dung và cách thức thực hiện

Trong một môi trường văn hóa không thể thiếu các mối quan hệ thể hiện văn hóa trong giao tiếp - ứng xử. Việc tổ chức xây dựng được một môi trường văn hoá, môi trường sư phạm lành mạnh trong đó bắt đầu bằng việc xây dựng kỹ năng ứng xử giao tiếp giữa mọi thành viên nhà trường, từng thành viên trong nhà trường với các đối tác bên ngoài. Trong nhà trường, xây dựng các mối quan hệ văn hóa là vô cùng cần thiết: *Mối quan hệ văn hóa giữa giáo viên với giáo viên; giữa lãnh đạo với giáo viên; giữa giáo viên với học sinh; giữa giáo viên với cha mẹ học sinh; giữa học sinh với học sinh.*

a. Đối với cán bộ quản lý:

Người cán bộ quản lý phải hình thành được chuẩn mực và kỹ năng giao tiếp ứng xử cho giáo viên và học sinh thông qua hàng loạt các hoạt động tương tác hàng ngày với cán bộ - giáo viên - học sinh - cha mẹ học sinh và cộng đồng.

Người cán bộ quản lý phải đặc biệt lưu ý đến cách phản ứng của mình với những biến động trong nhà trường, hết sức bình tĩnh, tỉnh táo, linh hoạt trong việc nhìn nhận, đánh giá và giải quyết công việc.

Phong cách lãnh đạo dân chủ, tăng cường đối thoại, cùng tham gia các hoạt động, phân công trách nhiệm rõ ràng, cộng đồng trách nhiệm.

Người cán bộ quản lý phải luyện cho mình khả năng biết lắng nghe. Vì nếu làm tốt việc này thì người lãnh đạo đã nuôi dưỡng được bầu không khí tâm lý cởi mở, tin cậy, tôn trọng lẫn nhau trong nhà trường.

b. Đối với giáo viên:

Không ngừng nâng cao nhận thức cho giáo viên về pháp luật, về chuẩn mực giao tiếp - ứng xử, về ý thức tự tôn, mẫu mực của một người thầy, một người làm công tác giáo dục.

- + Luôn tôn trọng bản thân và người khác.
- + Tôn trọng lời hứa, sự cam kết của bản thân.
- + Có tinh thần, ý thức tôn trọng nội quy, nhà trường, chấp hành kỉ luật lao động, trau dồi đạo đức nghề nghiệp.
- + Chân tình, cởi mở, thẳng thắn, xây dựng.
- + Luôn tìm ra những ưu điểm, hạn chế những nhược điểm, những bất cập xảy ra trong quá trình giao tiếp - ứng xử. Nếu có bất cập xảy ra luôn

bình tĩnh tìm biện pháp giải quyết trên tinh thần xây dựng, chân tình, cởi mở, thẳng thắn, thực sự cầu thị.

c. Đối với phụ huynh học sinh:

Gương mẫu, chuẩn mực trong giao tiếp ứng xử trong gia đình: với con cái, với những người thân, với cộng đồng để làm gương cho con em.

Trong gia đình phải xây dựng được mối quan hệ bình đẳng. Cha mẹ yêu thương hoà thuận cùng chăm sóc giáo dục con cái, gần gũi, quan tâm chăm sóc và quan trọng là phải biết lắng nghe, biết chia sẻ. Qua đó có những định hướng đúng đắn, cần thiết và kịp thời cho các con.

Biết lắng nghe, chia sẻ, hợp tác với giáo viên để cùng giáo dục con em.

Có lòng kính trọng, biết ơn, cư xử đúng mực với thầy cô giáo của con em mình.

Luôn giáo dục con em lòng kính trọng, biết ơn với thầy cô giáo.

d. Đối với học sinh:

- Luôn luôn có ý thức phấn đấu, vươn lên về mọi mặt.

- Biết vâng lời thầy, cô giáo, cán bộ công nhân viên và nghiêm chỉnh thực hiện nội quy, quy định của nhà trường.

- Tích cực rèn luyện phẩm chất đạo đức, có lối sống lành mạnh, trung thực, giản dị, hòa đồng với tất cả bạn bè cùng lớp, cùng trường

- Chấp hành nghiêm túc pháp luật, các quy định về trật tự an toàn xã hội, an toàn giao thông. Hiểu biết và tích cực tham gia đấu tranh phòng chống tội phạm, tệ nạn xã hội.

- Không che giấu khuyết điểm của bản thân, không bao che khuyết điểm cho bạn. Hưởng ứng và tích cực tham gia chống mọi hành vi tiêu cực trong học tập, kiểm tra.

- Không thực hiện các hành vi học sinh không được làm:

+ Xúc phạm nhân phẩm, danh dự, xâm phạm thân thể giáo viên, cán bộ, nhân viên của nhà trường, người khác và học sinh khác.

+ Gian lận trong học tập, kiểm tra.

+ Đánh nhau, gây rối trật tự an ninh trong nhà trường và nơi công cộng;

+ Làm việc khác, nghe, trả lời bằng điện thoại di động khi đang tham gia các hoạt động giáo dục trong nhà trường;

+ Đánh bạc; vận chuyển, mang đến trường, tàng trữ, sử dụng ma túy, hung khí, vũ khí, chất nổ, chất độc; lưu hành, sử dụng văn hóa phẩm độc hại, đồi trụy; tham gia tệ nạn xã hội.

Các mối quan hệ văn hóa giữa giáo viên với giáo viên; giữa cán bộ quản lý với giáo viên; giữa giáo viên với học sinh; giữa giáo viên với cha mẹ học sinh; giữa học sinh với học sinh là mối quan hệ biện chứng, tác động qua lại hai

chiều. Nếu các mối quan hệ này tác động tích cực sẽ thúc đẩy văn hoá nhà trường và mọi hoạt động của nhà trường phát triển theo chiều hướng tích cực. Nếu tiêu cực thì sẽ tạo ra một môi trường thiếu lành mạnh và sẽ kéo mọi hoạt động của nhà trường theo chiều hướng đi xuống. Vì vậy xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa là vô cùng cần thiết, là giải pháp nâng cao chất lượng hiệu quả giáo dục trong trường tiểu học.

3. Điều kiện thực hiện

Tổ chức bồi dưỡng cho mỗi cá nhân giáo viên và học sinh những ý thức và hành vi đạo đức phù hợp với những chuẩn giá trị của một xã hội văn minh và tiến bộ bằng nhiều hình thức như tổ chức giao lưu, tọa đàm, trao đổi kinh nghiệm, tổ chức chuyên đề nâng cao kỹ năng giao tiếp, ứng xử trong nhà trường.

Động viên mỗi cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh không ngừng phấn đấu học hỏi vươn lên trong cuộc sống để tiếp thu, tiếp cận những cái mới, cái tốt và cái hiện đại hơn, khoa học hơn.

Biện pháp 7: Tăng cường kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa.

1. Mục đích:

Thu nhận những thông tin ngược về tình hình tổ chức thực hiện nội dung của giáo viên và học sinh, thấy được mặt tốt cần phát huy, mặt tồn tại cần khắc phục. Giúp cho cán bộ quản lý cải tiến khâu quản lý, giúp cho giáo viên cải tiến về nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức các hoạt động đem lại hiệu quả và thiết thực.

2. Cách thức thực hiện

- Kiểm tra đôn đốc, kịp thời biểu dương, khen thưởng đối với những cá nhân, tập thể có thành tích xuất sắc trong việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa.
- Theo dõi, kiểm tra, đánh giá sát sao trong quá trình triển khai kế hoạch xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học để kịp thời điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện cho phù hợp với tình hình thực tế.
- Tăng cường trách nhiệm trong công tác quản lý giáo dục. Hạn chế mức thấp nhất các hành vi vi phạm Quy tắc ứng xử văn hóa có thể xảy ra.
- Ban chỉ đạo xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa (những người có trách nhiệm, uy tín, nghiệp vụ giỏi, có năng lực) để kiểm tra việc thực hiện và có biện pháp giải quyết kịp thời những vướng mắc trong tổ chức thực hiện. Ban chỉ đạo phải căn cứ vào mục đích của từng hoạt động để xây dựng chuẩn đánh giá cho hoạt động đó để làm cơ sở kiểm tra, đánh giá kết quả và rút kinh nghiệm.

3. Điều kiện thực hiện

Kiểm tra, đánh giá phải vừa ghi nhận thành quả đạt được dù chỉ là nhỏ bé, vừa nắm bắt được những khó khăn của giáo viên và học sinh trong quá trình tổ chức thực hiện đồng thời phải có những định hướng, biện pháp giúp đỡ họ để khắc phục những mặt tồn tại, tạo điều kiện cho họ có những ý tưởng mới. Từ đó thúc đẩy sự phát triển theo định hướng xây dựng trường học thân thiện như vậy việc kiểm tra, đánh giá mới có ý nghĩa và đạt được mục tiêu giáo dục.

Biện pháp 8: Đổi mới công tác thi đua khen thưởng

1. Mục đích:

Nhằm tạo ra động lực kích thích xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa của giáo viên và học sinh thu được kết quả cao để góp phần vào việc thực hiện tốt phong trào: "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực"

2. Nội dung cách thức thực hiện

Cần có cơ chế khen thưởng động viên những cá nhân, tập thể có thành tích hoạt động, có thể động viên giáo viên và học sinh có nhiều thành tích bằng việc tổ chức chuyên thăm di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh, tham gia giao lưu, hội thảo để nâng cao trình độ hiểu biết, có thể là vật chất, giấy khen.

Kích thích lòng nhiệt tình say mê của đội ngũ giáo viên bằng các biện pháp thích hợp. Chẳng hạn đối với đội ngũ giáo viên trẻ mới ra trường nếu có thành tích trong xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa coi đó là một trong yếu tố để đánh giá.

Làm tốt công tác thi đua khen thưởng sẽ duy trì và đẩy mạnh được phong trào thi đua, không khí thi đua sôi nổi, cởi mở. Sau việc tổ chức phong trào thi đua tất yếu là thực hiện công tác thi đua khen thưởng, việc khen thưởng kịp thời, chính xác là nguồn động viên lớn cho sự nỗ lực phấn đấu vươn lên của giáo viên và học sinh.

3. Điều kiện thực hiện

Xây dựng các danh hiệu thi đua như Nhà giáo văn hóa, Tập thể văn hóa, Nhà quản lý mẫu mực, Học sinh thanh lịch, ... theo tiêu chuẩn của quy tắc ứng xử văn hóa, được tuyên dương và khen thưởng; được ghi trong sổ vàng truyền thống của nhà trường, thành tích của cá nhân và tập thể được tính vào xét danh hiệu thi đua cuối kỳ và cuối năm.

C. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết quả

- Nhà trường làm tốt công tác tuyên truyền để cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh nắm được các nội dung, các quy tắc ứng xử văn hóa, nhận thức được vai trò, sứ mạng to lớn của bản thân trong việc thực hiện bộ quy tắc ứng xử.

- 100% đội ngũ giáo viên, nhân viên, học sinh đã cam kết và thực hiện tốt quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học.

- 100 % cán bộ giáo viên, nhân viên, học sinh nghiêm túc thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học.

- 100% cán bộ - giáo viên - nhân viên cam kết "*Xây dựng nhà trường văn hoá - Nhà giáo mẫu mực - Học sinh thanh lịch*"

- 23 giáo viên đạt giáo viên dạy giỏi, chủ nhiệm giỏi cấp quận.

- 100% giáo viên đăng kí và đạt giáo viên chủ nhiệm giỏi cấp trường.

- 100% cán bộ - giáo viên - nhân viên đạt tiêu chuẩn Gia đình văn hoá.

- Toàn thể cán bộ - giáo viên - nhân viên - học sinh và cha mẹ học sinh nhà trường đã có sự chuyển biến rõ ràng trong nhận thức, sự thay đổi và tiếp nhận những thói quen tốt. Sự chuyển biến trong giao tiếp ứng xử bằng các chuẩn mực đã dần trở thành nề nếp. Tập thể nhà trường là một tập thể sư phạm mẫu mực, bầu không khí dân chủ cởi mở, tin cậy, tôn trọng lẫn nhau. Những biểu hiện tiêu cực, không lành mạnh, phi văn hoá trong nhà trường không còn. Học sinh có kĩ năng giao tiếp ứng xử tốt, thực hiện những hành vi đúng chuẩn mực, mạnh dạn, tự tin, thân thiện, cởi mở, biết đoàn kết, chia sẻ và hợp tác trong các mối quan hệ.

Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường Tiểu học

Cán bộ giáo viên thực hiện mặc áo dài khi đến trường.

*Học sinh nghiêm túc thực hiện quy tắc ứng xử trong trường học:
giữ vệ sinh và bảo vệ môi trường Xanh – Sạch – Đẹp*

*Học sinh thực hiện tốt quy bộ quy tắc ứng xử:
không đi xe đạp trong trường*

- Việc triển khai xây dựng thành công quy tắc ứng xử văn hóa góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của nhà trường tạo nên những thành tích đáng kể:

** Giáo viên:*

- 02 giáo viên đạt giải Hội thi thiết kế Bài giảng Elearning cấp quận (01 giải Nhì; 01 giải ba)

- 01 giáo viên đạt giải khuyến khích cấp quận về kỹ năng công nghệ thông tin

- Giáo viên tổng phụ trách tham gia hội thi Giáo viên làm tổng phụ trách giỏi đạt giải khuyến khích

- Chi bộ nhà trường được Đảng ủy tặng giấy khen công nhận chi bộ đạt Chi bộ trong sạch vững mạnh năm 2017.

- 01 đồng chí đảng viên Hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ năm 2017 được Đảng ủy phường tặng Giấy khen.

** Học sinh:*

- 01 em đạt giải ba cuộc thi Olympic Tiếng Anh vòng Chung khảo cấp Thành phố.

- 08 em đạt giải cuộc thi Olympic Tiếng Anh cấp quận (03 giải nhì, 05 giải ba)

- Tham gia môn cờ tướng cấp quốc gia có 01 học sinh đạt huy chương vàng cá nhân cờ truyền thống; Huy chương đồng cá nhân cờ chớp

- Tham gia thi cờ vua cấp Quận đạt 01 giải Nhì.

2. Kết luận

Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học là một vấn đề phức tạp, khó khăn, đòi hỏi sự khéo léo linh hoạt, tế nhị và phải trải qua một quá trình lâu dài, từng bước thực hiện. Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa của nhà trường ngày một chuẩn mực đi vào nề nếp là cả một quá trình kiên trì chỉ đạo và phấn đấu của cán bộ - giáo viên - nhân viên - học sinh và cha mẹ học sinh nhà trường.

Muốn trở thành một con người toàn diện, đáp ứng được các yêu cầu của một xã hội hiện đại và có xu hướng toàn cầu, giáo viên, học sinh phải được trang bị và giáo dục đầy đủ cả về tri thức, về đạo đức và các mối quan hệ văn hóa cần thiết.

Qua kết quả bước đầu đạt được, tập thể cán bộ - giáo viên - học sinh nhà trường đều phấn khởi và tin tưởng vào sự phát triển của nhà trường. Tuy vậy, đây chỉ là kết quả bước đầu, muốn duy trì và phát huy tốt môi trường văn hóa đòi hỏi sự đồng tâm nhất trí của cả tập thể nhà trường mà trong đó mỗi cá nhân cần phải tự thay đổi bản thân để hướng tới các chuẩn mực chung và cùng xây dựng một môi trường văn hoá sư phạm lành mạnh, nơi mà mọi thành viên đều được tôn trọng, được bộc lộ khả năng, được cống hiến vì một mục tiêu chung: "*Xây dựng nhà trường phát triển*".

3. Bài học kinh nghiệm

Từ kết quả trên, tôi rút ra một số bài học kinh nghiệm trong việc xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học:

- 1. Xây dựng bầu không khí dân chủ:* Cởi mở, hợp tác cùng chia sẻ, hỗ trợ lẫn nhau, mọi người đều được tôn trọng, luôn được coi trọng và có cơ hội thể hiện, phát triển các khả năng của mình.
- 2. Nâng cao trình độ nhận thức, khả năng giao tiếp ứng xử trong các mối quan hệ văn hóa.* Hình thành các chuẩn mực - kỹ năng về hành vi giao tiếp ứng xử trong toàn trường thông qua nhiều hình thức.
- 3. Nâng cao vai trò của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường:* Chi bộ, công đoàn, tổ chuyên môn, đoàn Thanh niên, đội Thiếu niên. Có sự phối kết hợp và chỉ đạo xuyên suốt trong cả quá trình thực hiện.
- 4. Xây dựng cơ chế giám sát, đánh giá, khen thưởng hợp lý thúc đẩy mọi người nỗ lực làm việc.*
- 5. Tăng cường bồi dưỡng chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm, công tác chủ nhiệm bằng nhiều hình thức.*
- 6. Gắn giáo dục văn hoá giao tiếp với giáo dục đạo đức. Tăng cường dạy các chuẩn mực và dạy kỹ năng sống cho học sinh.*
- 7. Người cán bộ quản lý - gương mẫu đi đầu - luôn tận tâm, trách nhiệm, luôn suy nghĩ, học hỏi để đổi mới, nâng cao uy tín của bản thân và của nhà trường. Dám nghĩ - dám làm - dám chịu trách nhiệm.*
- 8. Khuyến khích cha mẹ học sinh tham gia vào các hoạt động giáo dục của nhà trường - làm cho cha mẹ học sinh hiểu rõ vai trò - chức năng nhiệm vụ của họ trong giáo dục con em - luôn gương mẫu xây dựng mối quan hệ văn hóa với con, với thầy cô giáo.*

4. Khuyến nghị

Văn hoá giao tiếp ứng xử từ lâu đã trở thành một vấn đề được nhiều người quan tâm. Trong nhà trường, vấn đề xây dựng quy tắc ứng xử trở nên quan trọng và cần thiết hơn bao giờ hết.

Tuy nhiên trong thực tế vấn đề này còn chưa được quan tâm đúng mức. Qua nghiên cứu đề tài, tôi đưa ra một số khuyến nghị như sau:

Nâng cao nhận thức của cha mẹ học sinh và các thành viên trong xã hội để xây dựng một bộ quy tắc ứng xử toàn xã hội một cách chuẩn mực.

Trên đây là những ý kiến chủ quan của bản thân tôi về việc xây dựng các "*Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường tiểu học*". Tuy đã đạt được một số kết quả bước đầu song cũng không tránh khỏi được những thiếu sót rất mong nhận được sự góp ý, chỉ đạo của các cấp lãnh đạo để việc xây dựng

Biện pháp xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong trường Tiểu học

quy tắc ứng xử trong trường học đi vào chuẩn mực và nề nếp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong các nhà trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thanh Xuân, ngày 24 tháng 4 năm 2018

Người viết

Ngô Thị Lan Phương

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ tài liệu: “**Giáo dục nếp sống thanh lịch, văn minh cho học sinh Hà Nội**” do Sở Giáo dục và đào tạo Hà Nội ban hành.
2. Bộ tài liệu: “**Giảng dạy lòng ghép giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học**” do Bộ giáo dục và đào tạo ban hành.
3. Chỉ thị 01/CT - UBND ngày 03/02/2017 của UBND thành phố Hà Nội về việc tổ chức thực hiện “ Năm kỉ cương hành chính 2017”;
4. Công văn số 772/SGD&ĐT ngày 23/3/2017 về việc hướng dẫn triển khai, thực hiện Quy tắc ứng xử trong năm kỉ cương hành chính 2017
5. Công văn số 344/SGD&ĐT-CTTT ngày 15 tháng 02 năm 2017 của Sở Giáo dục và đào tạo về việc đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa trong trường học.
6. Quyết định số 522/QĐ-UBND ngày 25 tháng 1 năm 2017 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về việc ban hành Quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trong các cơ quan thuộc thành phố Hà Nội.